

XXVI OLIMPIADA WIEDZY EKONOMICZNEJ

Rok szkolny 2012/2013
Zawody III stopnia (centralne)

Zestaw z prawidłowymi odpowiedziami

I. Pytanie opisowe o charakterze ogólnym. (0–25 pkt)

Przedstaw istotę sieci bezpieczeństwa finansowego w Polsce oraz wyjaśnij jej rolę w przeciwdziałaniu nierównowagom w gospodarce.

Przykładowy schemat odpowiedzi:

1. Wpływ liberalizacji i globalizacji na współczesny rynek finansowy
2. Rola zaufania uczestników rynku w zachowaniu stabilności systemu finansowego
3. Główne elementy sieci bezpieczeństwa finansowego i ich funkcje – nadzór nad instytucjami finansowymi, instytucja pożyczkodawcy ostatniej instancji oraz system gwarantowania depozytów
4. Rola rządu i agencji ratingowych w sieci bezpieczeństwa finansowego
5. Architektura sieci bezpieczeństwa finansowego w Polsce na tle rozwiązań europejskich
6. Kontrowersje wokół instytucji sieci bezpieczeństwa finansowego
7. Własna ocena skuteczności sieci bezpieczeństwa finansowego w identyfikacji i monitorowaniu zagrożeń oraz przeciwdziałaniu sytuacjom kryzysowym

II. Zadanie analityczne. (0–15 pkt)

Przedsiębiorstwo A zajmuje pozycję monopolistyczną na dwóch rynkach: amerykańskim i angielskim. Popyt na produkt tego przedsiębiorstwa w Stanach Zjednoczonych wyraża równanie: $Q_{US} = 100\,000 - 5\,000P_{US}$, gdzie P_{US} jest ceną w dolarach amerykańskich. Popyt w Wielkiej Brytanii opisany jest równaniem: $Q_{GB} = 15\,500 - 500P_{GB}$, gdzie P_{GB} jest ceną na rynku angielskim, ustaloną również w dolarach amerykańskich.

Funkcję kosztu całkowitego dla tego przedsiębiorcy przedstawia wzór: $TC = 50\,000 + 2Q$, gdzie Q oznacza łączną produkcję trafiającą na rynek amerykański i brytyjski.

Zakładając, że przedsiębiorstwo A mogłoby wyznaczyć różne ceny w obu krajach i chciałoby maksymalizować swój zysk, dokonaj stosownych obliczeń i odpowiedz na poniższe pytania:

- 1) jakie ceny sprzedaży powinny zaproponować na tych rynkach? (2 pkt)
- 2) ile swoich produktów sprzeda na każdym z nich? (2 pkt)

Stany Zjednoczone

$$Q_{US} = 100\,000 - 5\,000P_{US}, \text{ a zatem:}$$
$$P_{US} = (100\,000 - Q_{US}) / 5\,000$$

$$\text{Utarg całkowity } (TR_{US}) = (P_{US} \times Q_{US})$$
$$= [100\,000Q_{US} - (Q_{US})^2] / 5\,000, \text{ a zatem:}$$
$$\text{utarg krańcowy } (MR_{US}) = (TR_{US})' = 20 - Q_{US} / 2\,500$$

oraz

$$\text{Koszt krańcowy } (MC) = TC' = 2$$

Wielka Brytania

$$Q_{GB} = 15\,500 - 500P_{GB}, \text{ a zatem:}$$
$$P_{GB} = (15\,500 - Q_{GB}) / 500$$

$$\text{Utarg całkowity } (TR_{GB}) = (P_{GB} \times Q_{GB})$$
$$= [15\,500Q_{GB} - (Q_{GB})^2] / 500, \text{ a zatem:}$$
$$\text{utarg krańcowy } (MR_{GB}) = (TR_{GB})' = 31 - Q_{GB} / 250$$

oraz

$$\text{Koszt krańcowy } (MC) = TC' = 2$$

Warunek maksymalizacji zysku całkowitego to:
 $MR = MC$, więc: $20 - Q_{US} / 2\ 500 = 2$,
stąd: $Q_{US} = 45\ 000$ i $P_{US} = 11$

Warunek maksymalizacji zysku całkowitego to:
 $MR = MC$, więc: $31 - Q_{GB} / 250 = 2$,
stąd: $Q_{GB} = 7\ 250$ i $P_{GB} = 16,50$

3) ile wyniesie jego zysk całkowity? (1 pkt)

Stany Zjednoczone

Utarg całkowity (TR_{US}) = $(P_{US} \times Q_{US}) =$
 $= 45\ 000 \times 11 = 495\ 000$

Wielka Brytania

Utarg całkowity (TR_{GB}) = $(P_{GB} \times Q_{GB}) =$
 $= 7\ 250 \times 16,50 = 119\ 625$

Zysk całkowity (Π) = $TR_{US} + TR_{GB} - TC = 495\ 000 + 119\ 625 - [50\ 000 + 2 \times (45\ 000 + 7\ 250)] = 460\ 125$

Gdyby urzędowi antymonopolowemu udało się zmusić przedsiębiorstwo A do wyznaczenia tej samej ceny w obu krajach, to:

4) jaką cenę sprzedaży powinno zaproponować przedsiębiorstwo A? (2 pkt)

5) ile swoich produktów przedsiębiorstwo A sprzeda na każdym z rynków? (2 pkt)

$Q = Q_{US} + Q_{GB}$, a zatem:

$$P = (115\ 500 - Q) / 5\ 500$$

$$\begin{aligned} \text{Zysk całkowity } (\Pi) &= (P \times Q) - TC = \\ &= (115\ 500Q - Q^2) / 5\ 500 - (50\ 000 + 2Q) \end{aligned}$$

Wielkość sprzedaży i cenę zapewniającą maksimum zysku całkowitego wyznaczamy znajdując współrzędne wierzchołka funkcji kwadratowej Π :

$$\Pi_{\max} \text{ dla } Q = 52\ 250 \text{ i } P = 11,50$$

Alternatywną metodą jest wyliczenie wielkości sprzedaży i ceny przy wykorzystaniu warunku $MR = MC$, analogicznie jak w ppkt 1 i 2.

6) ile wyniesie jego zysk? (1 pkt)

$$\text{Zysk całkowity } (\Pi) = TR - TC = 52\ 250 \times 11,50 - (50\ 000 + 2 \times 52\ 250) = 446\ 375$$

Przedsiębiorstwo B – potężny brytyjski producent dóbr pokrewnych do produktów przedsiębiorstwa A – ogłosiło w swojej nowej strategii zainteresowanie wejściem na brytyjski rynek opanowany przez przedsiębiorstwo A i zapowiedziało wierne naśladowanie dotychczasowego monopolisty w jego ruchach cenowych. Odpowiedź przedsiębiorstwa A na tę zapowiedź była natychmiastowa. Wysłało ono mianowicie czytelny sygnał, że jest gotowe obniżyć cenę produktu na rynku brytyjskim do 5 dolarów, jeśli tylko konkurent pojawi się w jego gałęzi (zakładamy przy tym, że przedsiębiorstwo A może stosować różne ceny na rynku amerykańskim i brytyjskim). Taka cena skutecznie zapobiegłaby pojawieniu się nowego gracza na rynku (gdyż jego strata wynosiłaby 150 tys. dolarów), ale pierwszy ruch należy właśnie do przedsiębiorstwa B, dla którego minimalny akceptowalny poziom ceny rynkowej warunkujący rentowność przedsięwzięcia to 7,5 dolara.

7) Czy przedsiębiorstwo B powinno w takiej sytuacji poważnie potraktować groźbę monopolisty, jeśli można szacować, że popyt na produkty przedsiębiorstwa A w sytuacji zaistnienia duopolu będzie wyrażał się równaniem: $Q_A = 15\ 500 - 1\ 000P_A + 100P_B$? Uzasadnij swoją odpowiedź. (5 pkt)

Zakładając, że przedsiębiorstwo B wykonuje pierwszy ruch i wchodzi na rynek, funkcja popytu na produkty przedsiębiorstwa A będzie miała postać: $Q_A = 15\ 500 - 900P_A$, ponieważ zgodnie z zapowiedzią brytyjskiego producenta B będzie on naśladował ruchy cenowe przedsiębiorstwa A, a więc $P_B = P_A$. Jeśli przedsiębiorstwo A będzie działać racjonalnie, ustali taki poziom ceny i wielkości sprzedaży, który zapewni mu maksymalny zysk całkowity. A zatem:

$$P_A = (15\ 500 - Q_A) / 900, \text{ więc:}$$

$$\text{Utarg całkowity } (TR_A) = (P_A \times Q_A) = [15\ 500Q_A - (Q_A)^2] / 900, \text{ a zatem:}$$

$$\text{utarg krańcowy } (MR_A) = (TR_A)' = (15\ 500 - 2Q_A) / 900, \text{ oraz}$$

$$\text{koszt krańcowy } (MC) = TC' = 2$$

Korzystając z warunku maksymalizacji zysku całkowitego ($MR = MC$) otrzymujemy: $(15\ 500 - 2Q_A) / 900 = 2$, stąd $Q_A = 6\ 850$ i $P_A = 9,61$.

Biorąc pod uwagę powyższe realizacja groźby przedsiębiorstwa A obniżenia ceny do poziomu 5 dolarów amerykańskich po wejściu na rynek przedsiębiorstwa B jest ekonomicznie nieopłacalna. Dopuszczając możliwość działania przedsiębiorstwa B na rynku brytyjskim przedsiębiorstwo A będzie realizować większy zysk całkowity niż w sytuacji blokowania tego wejścia ceną na poziomie 5 dolarów amerykańskich.

III. Pytania testowe – w każdym pytaniu zaznacz [X] przy prawidłowych odpowiedziach. Za każdą pełną prawidłową odpowiedź na pytanie testowe otrzymujesz 2 pkt. Każda zmiana odpowiedzi w pytaniach testowych traktowana jest jako odpowiedź błędna. Odpowiedzi zaznaczone ołówkiem nie są punktowane. (0–60 pkt)

1. W którym przypadku wzrośnie podaż na krajowym rynku koszulek bawełnianych?

- [X] gdy spadnie wysokość wynagrodzenia szwaczek
- [] gdy wzrosną dochody konsumentów
- [] gdy wzrośnie cena koszulek bawełnianych
- [X] gdy spadnie eksport koszulek bawełnianych do innych krajów

2. W przypadku którego z wymienionych dóbr można uznać, że popyt jest nieelastyczny cenowo?

- [X] insuliny
- [X] soli kuchennej
- [X] małej paczki chusteczek higienicznych
- [] srebrnej biżuterii

3. Które z podanych stwierdzeń są prawdziwe w odniesieniu do krzywych obojętności?

- [X] dwie różne krzywe nigdy nie mogą się przecinać
- [] prezentują one różne kombinacje ilościowe dóbr lub usług, które charakteryzują się dla konsumenta jednakowym poziomem użyteczności krańcowej
- [] wraz ze wzrostem dochodów realnych konsumenta przesuwają się w prawo
- [] zawsze są funkcjami wypukłymi o nachyleniu ujemnym

4. W przedsiębiorstwie z branży przetwórstwa owocowego nastąpił wzrost cen owoców wykorzystywanych w produkcji. Konsekwencją tego będzie zmiana położenia krzywej kosztów:

- [X] krańcowych
- [X] przeciętnych kosztów zmiennych
- [X] przeciętnych kosztów całkowitych
- [] przeciętnych kosztów stałych

5. Które stwierdzenie jest prawdziwe?

- [] przedsiębiorstwo zaprzestanie działalności, jeśli w długim okresie będzie osiągało zysk ekonomiczny równy zero
- [] przedsiębiorstwo wstrzyma działalność, jeśli w krótkim okresie utarg całkowity będzie pokrywał w całości koszty zmienne i tylko część kosztów stałych
- [] przedsiębiorstwo nie będzie prowadzić działalności w krótkim okresie, jeśli cena produkowanych dóbr będzie niższa niż przeciętne koszty całkowite
- [X] jeśli przedsiębiorstwo osiąga zysk normalny, zawsze będzie prowadzić działalność

6. Jeśli następuje wzrost popytu na ziemię, przy założeniu jej całkowitej nieelastyczności cenowej, to:

- [] zmianie ulegnie efektywność wykorzystania ziemi
- [X] zwiększą się dochody właścicieli ziemi z tytułu jej dzierżawy
- [] zmniejszy się stawka renty gruntowej
- [] zwiększy się przychód krańcowy z produktu ziemi

7. W optimum Pareta:

- [X] dostępne dla społeczeństwa zasoby są wykorzystywane w sposób efektywny
- [] alokacja dóbr i usług następuje w taki sposób, że podstawowe potrzeby konsumpcyjne wszystkich jednostek są zaspokojone
- [X] nie jest możliwe zwiększenie dobrobytu chociażby jednej jednostki bez jednoczesnego zmniejszenia dobrobytu innej jednostki lub jednostek
- [] poziom użyteczności u każdej jednostki w zbiorowości jest taki sam

8. Jeśli produkcja węgla kamiennego wywołuje nieinternalizowane koszty zewnętrzne, to skutkiem tego jest:

- [] zbyt duża produkcja węgla przy zbyt wysokiej cenie
- [X] zbyt duża produkcja węgla przy zbyt niskiej cenie
- [] zbyt mała produkcja węgla przy zbyt wysokiej cenie
- [] społecznie efektywna wielkość produkcji węgla, lecz przy zbyt niskiej cenie

9. Rozporządzalne dochody osobiste są równe dochodom osobistym pomniejszonym o:

- [] płatności transferowe
- [] podatki pośrednie
- [] oszczędności
- [X] podatki od dochodów osobistych

10. Generalnie ekonomiści zgodni są co do tego, że:

- [X] nagłe zmiany podaży pieniądza mogą znacząco wpływać na zagregowany popyt
- [] polityka monetarna ma relatywnie mniejsze znaczenie niż polityka fiskalna w stabilizowaniu gospodarki
- [] kontrola podaży pieniądza jest wystarczającym środkiem kontroli inflacji
- [X] zmiany podaży pieniądza nie są jedyną przyczyną inflacji

11. Przykładem dyskrecjonalnej polityki ekonomicznej jest:

- zwiększenie wpływów budżetowych z podatku dochodowego w związku z szybkim wzrostem płac nominalnych w sytuacji progresywnego systemu podatkowego
- wypłata zasiłków dla bezrobotnych
- podwyżka akcyzy na benzynę i olej napędowy
- podniesienie stopy rezerw obowiązkowych

12. Wśród przyczyn bezrobocia strukturalnego można wymienić:

- niewydolne pośrednictwo pracy
- błędną politykę fiskalną
- dynamiczny rozwój nowoczesnych dziedzin przemysłu
- wprowadzenie płacy minimalnej

13. Prawdą jest, że:

- występowanie ujemnej różnicy pomiędzy krajową a światową stopą procentową sprzyja odpływowi kapitału z kraju
- występowanie ujemnej różnicy pomiędzy krajową a światową stopą procentową sprzyja napływowi kapitału do kraju
- występowanie dodatniej różnicy pomiędzy krajową a światową stopą procentową sprzyja odpływowi kapitału z kraju
- występowanie dodatniej różnicy pomiędzy krajową a światową stopą procentową sprzyja napływowi kapitału do kraju

14. Która z poniższych kategorii wydatków podlega największym wahaniom w cyklu koniunkturalnym?

- wydatki rządowe
- wydatki konsumpcyjne
- wydatki inwestycyjne
- wydatki na zakupy importowanych towarów i usług

15. Krótkookresowa krzywa zagregowanej podaży może zmienić swoje położenie pod wpływem zmiany:

- cen dóbr i usług w gospodarce
- płac nominalnych i cen innych czynników wytwórczych
- wydajności pracy
- zagregowanego popytu

16. Hipoteka:

- może zabezpieczać wierzytelność, która może powstać dopiero w przyszłości
- nie może zostać ustanowiona bez woli właściciela obciążanej nieruchomości
- może zabezpieczać tylko jedną wierzytelność wynikającą z jednego stosunku prawnego
- może zostać ustanowiona na prawie wieczystego użytkowania

17. Traktat o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w Unii Gospodarczej i Walutowej, zwany też paktem fiskalnym, zakłada:

- konieczność średniookresowego zrównoważenia lub doprowadzenia do nadwyżki salda sektora publicznego
- zredukowanie długu sektora instytucji rządowych i samorządowych w stosunku do produktu krajowego brutto do wartości poniżej 60%
- podjęcie wysiłków na rzecz pobudzenia konkurencyjności i zwiększenia stopnia konwergencji
- nieograniczone udzielanie bankom komercyjnym nisko oprocentowanych pożyczek przez Europejski Bank Centralny w ramach LTRO

18. Inwestor giełdowy porównuje wskaźniki finansowe dwóch spółek giełdowych. W przypadku pierwszej z nich (spółka X) wskaźnik P/E wynosi 2, a wskaźnik P/BV równy jest 1,5, natomiast wskaźniki drugiej rozpatrywanej spółki (Y) to odpowiednio 2,5 oraz 1,7. Które z poniższych stwierdzeń jest prawdziwe?

- cena spółki X jest na pewno wyższa niż cena spółki Y
- za każde 2,5 zł zysku spółki Y inwestor płaci 1 zł
- wartość księgowa przypadająca na akcję spółki Y jest na pewno większa niż wartość ta przypadająca na akcję spółki X
- wartość księgowa spółki X jest mniejsza niż jej wartość rynkowa

19. Spółka akcyjna wyemitowała 1 mln akcji, które zostały sprzedane w ofercie publicznej po 16 zł każda. Cena nominalna jednej akcji to 10 zł. Które z poniższych stwierdzeń opisuje, co stało się w tej sytuacji?

- spółka zrealizowała zysk operacyjny w kwocie 6 mln zł
- uzyskana kwota z nadwyżki ceny sprzedaży nad ceną nominalną powiększyła kapitał zapasowy
- kapitał zakładowy (akcyjny) wzrósł o 16 mln zł
- taka sytuacja nie jest możliwa, ponieważ niedozwolona jest sprzedaż akcji po cenie wyższej od nominalnej

20. Dochodem jednostki samorządu terytorialnego są wpływy z:

- podatku od osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej
- podatku od czynności cywilnoprawnych
- podatku leśnego
- podatku od gier

21. W przypadku opcji europejskiej z góry określona jest maksymalna wysokość:

- straty nabywcy opcji kupna
- zysku wystawcy opcji kupna
- straty nabywcy opcji sprzedaży
- zysku wystawcy opcji sprzedaży

22. Jak bankowcy w banku krajowym nazywają prowadzony przez nich dewizowy rachunek depozytowy banku zagranicznego?

- rachunek loro
- rachunek nostro
- rachunek costro
- rachunek vigo

23. Biuro Informacji Kredytowej:

- gromadzi i udostępnia informacje tylko o niesolidnych dłużnikach
- jest własnością Skarbu Państwa
- wpisując do rejestru osobę, która nie spłaciła kredytu, nie potrzebuje jej zgody
- może wymieniać się z biurami informacji gospodarczej informacjami o zobowiązaniach z innych tytułów niż zobowiązania kredytowe

24. W rachunkowości zasada, w myśl której w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie przychody i koszty dotyczące danego okresu, niezależnie od terminu ich zapłaty, nazywa się:

- zasadą ostrożności
- zasadą memoriałową
- zasadą kontynuacji działania
- zasadą współmierności

25. Proces przekształcania nie płynnych i nierynkowych aktywów finansowych w instrumenty finansowe, które mogą być przedmiotem transakcji na rynku kapitałowym, to:

- sekurytyzacja
- arbitraż
- swap
- clearing

26. Złoty spadochron to:

- strategia rynkowa firmy polegająca na kierowaniu nowej oferty tylko do najzamożniejszych klientów
- potoczne określenie kluczowych menedżerów rekrutowanych spoza firmy
- rodzaj długoterminowych kontraktów zabezpieczających firmę przed spadkiem liczby zamówień w sytuacji pogorszenia koniunktury
- jeden ze sposobów obrony firmy przed wrogiem przejęciem

27. Do badania kompetencji pracowników można wykorzystać:

- assessment center*
- projekcję treści wieloznacznych
- wystandaryzowaną kartę walidacji
- metodę 360 stopni

28. Organizacja oparta na tworzeniu, nabywaniu i przekazywaniu wiedzy, a także gotowa na zmianę swojego zachowania pod wpływem nowych okoliczności rynkowych to organizacja:

- ucząca się
- zorientowana strategicznie
- ultrakonkurencyjna
- przedsiębiorcza

29. Które stwierdzenie najlepiej charakteryzuje misję przedsiębiorstwa?

- określa najważniejsze obszary działania przedsiębiorstwa
- definiuje cel lub powód istnienia przedsiębiorstwa
- wyznacza ramowy zakres odpowiedzialności ścisłego kierownictwa przedsiębiorstwa
- wskazuje, do czego dąży przedsiębiorstwo w średnio- i długookresowym horyzoncie

30. W macierzy Boston Consulting Group mianem „psy” określa się produkty przedsiębiorstwa, które charakteryzują się:

- relatywnie niskim udziałem w rynku, który wolno się rozwija
- relatywnie wysokim udziałem w rynku, który wolno się rozwija
- relatywnie niskim udziałem w rynku, który szybko się rozwija
- relatywnie wysokim udziałem w rynku, który szybko się rozwija